

PILAANTUNEIDEN ALUEIDEN PUHDISTAMISEN TUKEMISEEN TARKOITETUN VALTIONAVUSTUKSEN MYÖNTÄMINEN

1 Tausta

Pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain (246/2019, jäljempänä *Pima-tukilaki*) mukaan Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävä on myöntää valtion talousarviossa vahvistetun enimmäismäärän rajoissa harkinnanvaraista avustusta maaperän, pohjaveden tai sedimenttien pilaantumisesta terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan selvittämiseen ja pilaantuneen alueen puhdistamiseen. Myönnettävä avustus on valtiontukea ja siihen sovelletaan myös EU:n valtiontukisääntelyä, kun saaja on yritys tai muu taloudellista toimintaa harjoittava yhteisö.

2 Muistion tarkoitus

Pilaantuneiden alueiden selvittämiseen ja kunnostukseen tarkoitettun avustuksen hakuaika on jatkuva. Eri aikaan saapuvia hakemuksia ei siten voida vertailla keskenään avustuksen myöntämisprosessissa. Avustus on kaikissa tilanteissa määriteltävä yhtenäisin perustein.

Tämän muistion tarkoitus on varmistaa hakijoiden tasapuolinen kohtelu avustusta myönnettäessä. Tässä muistiossa ei muuten käsitellä avustuksen myöntämisen yleisiä tai erityisiä edellytyksiä.

Erityisen painavasta perustellusta syystä voidaan yksittäistapauksessa poiketa tämän muistion linjauksesta, mikäli hanketta ei muuten saataisi ratkaistua tai toteutettua.

3 Käytettävissä olevat määrärahat

Avustusta myönnetään valtion talousarvion momenteilta 35.10.61 ja 35.10.22.

4 Tavoitteet ja painotukset

Avustuksen myöntämisellä turvataan hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta, lisätään elinvoimaa ja tavoitellaan hiilineutraaliutta sekä edistetään kestäväää riskienhallintaa ja kannustetaan kiertotalouteen. Avustuksen myöntämisellä tavoitellaan:

- 1) ilmastomuutoksen hillitsemistä ja päästöjen vähentämistä,
- 2) kiertotalouden edistämistä, ja
- 3) pohjaveden ja vedenhankinnan turvaamista.

Avustuksen myöntämisen tavoitteilla ja painotuksilla pyritään edistämään erityisesti luonnonvarojen säästämistä, kiertotaloutta sekä pohjavesien suojelua ja kestäväää riskienhallintaa siten, että pilaantuneisuuden selvittämisen ja puhdistamisen kokonaishyödyt ovat mahdollisimman suuret niistä aiheutuviin haittoihin verrattuna. Kestävyyttä tulee arvioida ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten näkökulmasta.

5 Hyväksyttävät kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia määritellessä noudatetaan seuraavia kohtia.

- i. Hyväksyttävät kustannukset arvioidaan hakemuksissa kustannuksiksi ilmoitusta eristä. Kustannusten määrä arvioidaan menokohtaisesti. Kustannuksen tulee olla lisäkulu hakijalle eli sen on tullut syntyä hankkeen johdosta. Siten esimerkiksi tavanomaiset hakijan yleiset palkkakustannukset eivät ole tukikelpoisia.
- ii. Avustuksen tulee perustua hakijalle aiheutuviin kustannuksiin. Avustettaviksi kustannuksiksi hyväksytään vain hakijalle aiheutuvat kustannukset. Avustusta ei myönnetä toimiin tai kustannuksiin, jotka tai joiden osuuden joku muu kuin hakija hoitaa tai maksaa.
- iii. Avustusta myönnetään toimiin tai niiden kustannuksiin siltä osin, kun niihin ei ole saatu muita julkisia tai yksityisiä avustuksia tai tukia.
- iv. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija itse osallistuu hankkeeseen vähintään 10 %:n omalla osuudella laskettuna kokonaiskustannuksesta.
- v. Avustuksen määrää alentavana seikkana otetaan huomioon kiinteistön omistajan tai haltijan taikka puhdistushankkeen toteuttajan puhdistamisesta saama taloudellinen hyöty. Hyödyn määrä huomioidaan hyväksyttävien kustannusten määrässä niitä vähentäen.
- vi. Hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava riskiperusteisuus, kestävyys ja kiertotalous. Riskienhallintamenetelmien on oltava kustannustehokkaita, niiden tulee säästää luonnonvaroja, minimoida haitallisia ympäristövaikutuksia ja edistää kiertotaloutta. Kestävin riskienhallintamenetelmä tai jos kyseessä on useiden menetelmien yhdistelmä, kestävimmit riskienhallintamenetelmät, tulee aina valita kunnostusmenetelmäksi ja maa-aineksia tulee hyödyntää tehokkaasti.
- vii. Avustus on luonteeltaan kannustava. Hakijan ollessa kunta, yritys tai muu taloudellista toimintaa harjoittava taikka yhteisö, hyväksyttävän kustannuksen perusteen tulee olla pääsääntöisesti syntynyt avustushakemuksen jättämisen jälkeen ja kustannuksen on oltava perusteltu ja tarpeellinen sen toimen kannalta, johon

avustusta haetaan. Haettaessa avustusta puhdistamisvaiheeseen, rakennussuunnittelusta syntyvät kustannukset voidaan lukea mukaan hyväksyttäviin kustannuksiin, vaikka niiden peruste olisi syntynyt ennen avustushakemuksen jättämistä. Myös välittömästi avustushakemuksen jättämiseen liittyvät kustannukset voidaan hyväksyä, vaikka niiden peruste olisi syntynyt ennen hakemuksen jättämistä.

Luonnolliselle henkilölle ja kuolinpesälle avustus voidaan myöntää myös kustannuksiin, jotka ovat syntyneet aikaisintaan kaksi vuotta ennen avustushakemuksen jättämistä.

- viii. Hyväksyttävien kustannusten määränä pidetään kustannusten arvonlisäverotonta määrää paitsi silloin, kun arvonlisäveron määrä jää avustuksen saajan lopullisesti kannettavaksi.

6 Avustuksen määrä

Avustuksen määrässä otetaan huomioon toimeen soveltuva menetelmä ja sen kestävyys.

Huomioiden edellä esitetyt seikat sekä käytettävissä olevat määrärahat, avustusta myönnetään seuraavasti:

- A. Avustusta myönnetään **alueen pilaantuneisuuden selvittämiseen**
- 1) perustutkimuksiin 50 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista, kuitenkin enintään 15 000 euroa;
 - 2) jatkotutkimuksiin (sisältäen kunnostussuunnitelman, riskinarvion laatimisen ja kestävyysarvioinnin) 50 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista, kuitenkin enintään 20 000 euroa.
- B. Avustusta myönnetään **pilaantuneen alueen puhdistamiseen**
- 1) 30 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista, kuitenkin enintään 150 000 euroa massanvaihdolla tapahtuvaan puhdistamiseen tai eristämiseen;
 - 2) 40 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista, kuitenkin enintään 350 000 euroa *on site-* tai *in situ* -menetelmällä tapahtuvaan puhdistamiseen.
- C. Mikäli pilaantumisesta uhkaa aiheutua **vakavaa vaaraa** terveydelle tai ympäristölle tai alueen pilaantuneisuuden selvittämisestä tai puhdistamisesta aiheutuvat kustannukset ovat avustuksen hakijalle **erityisen kohtuuttomia**, avustusta myönnetään
- 1) pilaantuneisuuden selvittämiseen 60 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista kuitenkin enintään 30 000 euroa;
 - 2) pilaantuneen alueen puhdistamiseen
 - i. 40 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista, kuitenkin enintään 200 000 euroa massanvaihdolla tapahtuvaan puhdistamiseen tai eristämiseen;

- ii. 60 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista, kuitenkin enintään 700 000 euroa paikalla tapahtuvassa puhdistamisessa (on site / in situ).

Vakavaa vaaraa terveydelle aiheuttavana seikkana pidetään muun ohella sitä, että:

- toimen kohde sijaitsee vedenhankintakäytössä olevalla pohjaveden muodostumisalueella,
- pilaantuminen uhkaa jo ennestään huonossa tilassa olevaa pohjaveden muodostumisaluetta,
- selvittäminen on perusteltua vedenhankintakäytössä olevalle tai ennestään huonossa tilassa olevalle pohjaveden muodostumisalueelle aiheutuvan vaaran tai haitan selvittämiseksi, tai
- pilaantuminen aiheuttaa haittaa tai vaaraa vedenhankintakäytössä olevalle tai ennestään huonossa tilassa olevalle pohjaveden muodostumisalueelle.

D. Jos massanvaihdolla tapahtuvassa puhdistamisessa kaivettavista massoista hyödynnetään kestäväällä tavalla vähintään puolet kyseisessä tai toisessa kohteessa siten, että niitä ei sijoiteta vastaanottopaikkaan, avustusta korotetaan 10 prosenttiyksiköllä ja avustuksen enimmäismäärää korotetaan 10 prosentilla kyseisessä tapauksessa muutoin sovellettavasta enimmäismäärästä. Sama korotus annetaan, mikäli vähintään puolet kohteeseen tuotavasta massamäärästä on kiertotalousmateriaalia (eli muuta kuin neitseellistä uutta materiaalia).

E. Avustusta ei myönnetä enempää kuin on haettu.

7 Voimassaolo

Tämä linjausmuistio korvaa 3.6.2020 annetun linjausmuistion ja tulee voimaan sen päivämääränä. Avustushakemuksiin, jotka ovat vireillä muistion voimaantullessa, sovelletaan vanhan muistion linjauksia.

Tämä muistio on voimassa toistaiseksi.

8 Muistion hyväksyminen

Asiakirja on käsitelty Pirkanmaan ELY-keskuksen keskitetyt ympäristöpalvelut -yksikössä. Asiakirjan on esitellyt johtava lakimies Mika Heinonen ja hyväksynyt yksikön päällikkö Ari Nygrén. Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti ja merkintä hyväksymisestä on viimeisellä sivulla.